13. Tambe P. Big Data Investment, Skills, and Firm Value / Tambe. // Management Science. – 2014. – №6. – С. 1452–1469.

14. Chen W. Going Digital: Implications for Firm Value and Performance. [Електронний ресурс] / W. Chen, S. Srinivasan // SSRN Electronic Journal. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://ssrn.com/abstract=4177947.

15. Abou-foul M. The impact of digitalization and servitization on the financial performance of a firm: an empirical analysis, / M. Abou-foul, J. Ruiz-Alba, A. Soares. // Production Planning & Control. – 2021. – №32. – С. 975–989.

16. The Digital Transformation of SMEs [Електронний ресурс] // OECD Studies on SMEs and Entrepreneurship. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://doi.org/10.1787/bdb9256a-en.

Булах І.І.
викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист
Відокремлений структурний підрозділ
Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу
Уманського національного університету садівництва

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СУТНОСТІ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

В роботі розглянуті концептуальні аспекти сутності діджиталізації в сучасних умовах розвитку освіти.

Сучасний етап економічного та соціального розвитку характеризується суттєвим впливом на нього цифрових технологій. Розвиток нових інформаційних та комунікаційних систем зумовлює зміни у всіх сферах суспільного життя. Природно, що освіта, як один з видів людської діяльності, не може залишатись осторонь цього процесу. І одним з визначних проявів віртуалізації суспільства є тенденція до діджиталізації освіти, зокрема вищої її ланки. Це новий тренд світового суспільного розвитку, що прийшов на зміну інформатизації та комп'ютеризації, що базується на цифровому наданні інформації, яке в масштабах окремих країн та всього світу має привести до підвищення ефективності економіки та якості життя. Всебічне розкриття особливостей діджиталізації включає розкриття її сутності, особливостей цифрової інтерпретації інформації, розробку нових методів оцінки ступеню охоплення віртуалізацією окремих країн, сфер діяльності, освіти тощо. Також важливими є питання передумов і можливих позитивних наслідків діджиталізації для нашої країни, а також оцінка ризиків інформатизації. Діджиталізація, що являє собою переведення у цифровий формат як самого інформаційного наповнення системи освіти, так і комунікацій, що існують у її межах, виступає основною формою перетворень, з позицій формування інформаційного суспільства й економіки знань. [1, с.16].

Визначення діджиталізації передбачає переведення аналогової інформації у цифрову, зрозумілу для сучасних інформаційних систем. Цифрова трансмісія інформації, закодованих у дискретні сигнальні імпульси, широко

застосовується у сучасних системах зв'язку. Діджиталізація дозволяє змісту легко транспортуватися будь-яким каналом електронної комунікації. У США діджиталізацію позиціонують як шлях до інформаційного суспільства, подальшої глобалізації та транснаціоналізації інформаційних зв'язків на планеті. У Європі та інших регіонах світу існує інша точка зору, пов'язана із захистом національно-локальних особливостей та інтересів шляхом розвитку власних інформаційних засобів [2,с.9].

В цілому, процес інформатизації економіки не повинен розглядатися як самомета, як на рівні окремої організації, так і на рівні держави. Діджиталізація у сфері вищої освіти передбачає перехід у цифровий формат як самого інформаційного змісту системи освіти, так і комунікацій, які існують у її межах, виступає основною формою реформатизації, з позиції формування інформаційного суспільства і економіки знань. Вказані технологічні зміни дають нові можливості, але й вимагають нових типів навчання як на ранніх етапах розвитку, так і впродовж всього життя людини. Однією з головних переваг використання цифрових технологій в процесі навчання є те, що викладач може не лише контролювати прикладну ефективність навчання, а й також швидкість засвоєння матеріалу, кількість часу, витрачену на вирішення конкретного завдання, рівень сприйняття нової інформації. Завдяки онлайн технологіям, викладачі будуть звільнені від значної маси паперових документів. З іншого боку, здобувачі вищої освіти можуть працювати над будь-яким проектом у групі, обмінюватись думками та ідеями. Інформатизація освіти дозволить забезпечити вільний доступ до будь-якого освітнього контенту в інтернеті, кількість якого зараз зростає у геометричній прогресії.

Окремим питанням у плані діджиталізації освіти виступає реалізація дистанційного навчання на нових основах і з новими можливостями цифрових технологій. Одна з головних переваг використання цифрових технологій у процесі навчання – це те, що викладач буде не тільки в стані контролювати прикладну ефективність навчання, але й, також, швидкість освоєння здобувачами матеріалу, кількість часу, витраченого на розв'язання будь-якого конкретного завдання, рівень розуміння нової інформації тощо, тоді як традиційні методи навчального контролю дозволяють тільки «грубі» оцінки параметрів, наприклад, на підставі підсумкових оцінок. Завдяки онлайн технології викладачі будуть також звільнені від великого обсягу паперових документів. Є очевидні переваги й для студентів. Сучасні цифрові технології забезпечують можливість працювати над будь-яким проектом у групі, обмінюватися думками й ідеями [2, с.8].

Не менш важливою тенденцією розвитку освіти в умовах глобалізації стане її трансформація. Вже зараз ми знаходимось на початку етапу, коли зазначені вище тенденції цифрової й онлайн-освіти будуть настійно вимагати свого організаційного оформлення в освітніх закладах. Має бути переглянута сама суть освіти й визначено, у чому полягає її призначення, що й хто для нього дійсно важливе. Освітні інновації, а також фактичне стирання меж між

окремими країнами, забезпечать доступ до будь-якого освітнього контенту в інтернеті, кількість якого сьогодні стрімко росте. Таким чином, освіта майбутнього має за мету пізнання нових мов і культур, знайомство з новими людьми, віртуальні подорожі, набуття знань і навичок, практично, не виходячи з дому. Але, у той же час, вона буде підвищувати рівень критичного мислення здобувача, прищеплювати йому лідерську мотивацію разом зі здатністю працювати в команді.

Впровадження інноваційних цифрових технологій і розвиток нових педагогічних методів на їхній основі не тільки змінять форми й засоби викладання, але й все фізичне середовище, у якому воно здійснюється. Сучасна освітня система переживає кризу креативності. Більшість занять слабко заохочують здобувачів до самостійного пізнання нового, установленню об'єктивного зв'язку отриманих знань із навколишнім реальним світом, використання своєї уяви для пошуку нестандартних відповідей на стандартні питання, замість застосування стереотипних моделей. Тому аудиторія закладу вищої освіти майбутнього має стати не місцем передачі знань, а місцем розвитку людського розуму, головним завданням якого виступають творчість і інновації, а не повторення завчених фактів або механічна відповідь на тести.

Незважаючи на перевагу позитивних прогнозів щодо діджиталізації освіти, слід вказати на низку проблем і ризиків, що перешкоджають успішності реалізації даного процесу.

Діджиталізація збільшить соціальну нерівність у суспільстві, оскільки її плоди не можуть бути доступні всім однаково. Цифрова реальність вимагає адекватних їй знань, професійних умінь і навичок для взаємодії з реаліями цифрового середовища й, мабуть, не менш важливого фактора – наявності матеріальних засобів.

Онлайн-навчання не дає практичних умінь. Для деяких спеціальностей, таких як програмування, це можна зробити за комп'ютером. Але немає способу практикуватися онлайн, наприклад, в області фізики або хімії. І це проблема для більшості спеціальностей. Діджитилізація освіти провокує інтелектуальний колапс, зниження креативності. Чимало здобувачів підмінюють свій інтелектуальний пошук компіляцією витягнутих з «світової павутини» фрагментів готових рішень, живуть з ілюзією, що наявність гаджета в кишені – це і є їхнє знання. Частина «цифрового покоління» переконана, що знання добувають завдяки легкому торканню пальцем екрана, що виключає напругу інтелекту й праці. Звідси випливає необхідність рефлексивно оформленої етичної позиції, твердого переконання в тому, що вища освіта, крім професійної підготовки, повинна автентично пропагувати фундаментальні моральні цінності, розкривати їх зміст і велику значимість як у професійній діяльності, так і в гармонізації життя.

У якості основних ризиків діджиталізації освіти слід виділити: 1) ризики використання не достатньо вивчених технологій, коли опанування здобувачами одних можливостей витісняє інші більш важливі можливості

освіти й розвитку; 2) ризики, пов'язані з втратою внаслідок використання електронних версій освітніх програм навичок письмової фіксації основних ідей пропонованого матеріалу, і, як наслідок, погіршення здатності до його запам'ятовування й переосмислення; 3) ризики погіршення здатності сприймати більші обсяги інформації внаслідок «дайджест-манії»; 4) ризик розвитку в здобувачів такзваної екранної залежності; 5) ризики можливого скорочення розумових здібностей, які ряд фахівців інтерпретують як «розвиток цифрового слабоумства»; 6) ризики витиснення живого спілкування як комунікації, яка в багатьох випадках має суттєво більшу релевантність як для здобувачів, так і для педагогів, ніж електронні технології навчання; 7) ризики, пов'язані зі здоров'ям; 8) загрози, створювані кіберзлочинністю; 9) ризики системних збоїв; 10) ризики маніпулювання інформацією [3].

Запровадження інноваційних цифрових технологій і розвиток нових педагогічних методів на їх основі не лише змінять форми і засоби викладання, а й все фізичне середовище, у якому воно здійснюється. Сучасна система вищої освіти переживає кризу креативності. Більшість занять слабко заохочують здобувачів освіти до самостійного пізнання нового, встановлення об'єктивного зв'язку отриманих знань з навколишнім реальним світом, використання своєї уяви та інтуїції для пошуку відповідей на стандартні питання, замість застосування стереотипних моделей. Враховуючи позитивні наслідки діджиталізації, слід відмітити ряд ризиків, що перешкоджають успішній реалізації цього процесу. Зокрема, це може поглибити соціальну нерівність у суспільстві, оскільки не всі технології є доступними для людей у однаковій мірі. Цифрова реальність вимагає адекватних їй знань, професійних умінь та навичок для взаємодії з реаліями цифрового середовища та, що важливо, матеріальних ресурсів.

Отже, освіта сьогодні, з одного боку, стоїть на порозі величезних перетворень, які будуть обумовлені подальшою інтеграцією нових технологій в навчальний процес, і, в той же час, перебуває в стані активного пошуку найбільш ефективної моделі їх впровадження, застосовуючи принцип найменш хворобливого поєднання традицій з інноваціями. З метою підвищення ефективності діджитилізації – як тренда розвитку світової економіки й суспільства, необхідне виявлення викликів, загроз, проблем і можливих негативних наслідків, складання й реалізація програм управління відповідними ризиками.

Таким чином, питання діджиталізації вищої освіти залишається далеко неоднозначним.

Список використаних джерел:

1. Digital Technologies in Education. URL: https://ec.europa.eu/jrc/en/digitaleducation-policies (Дата звернення 28.12.2020)

2. Pearce Nick and Weller Martin and Scanlon Eileen and Kinsley Sam Digital scholarship considered: how new technologies could transform academic work .

Durham Research Online, 2011. V 16, No1. P. 72-80. https://journals.uregina.ca/ineducation/issue/view/10 (Дата звернення 28.12.2020)

3. Маниковская М.А. Цифровизация образования: вызовы традиционным нормам и принципам морали. - Текст наукової статті - Режим доступа: https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovizatsiya-obrazovaniyavyzovy-traditsionnym-normam-i-printsipam-morali

Girchenko Tetiana
Professor at Financial Technologies and Consulting Department
Ivan Franko National University of Lviv
Pikul Yelyzaveta
National Aviation University, Kyiv

DIGITALIZATION OF EU COUNTRIES ON THE EXAMPLE OF THE CZECH REPUBLIC

This paper explores digitalization of EU countries on the example of the Czech Republic.

Digitization is one of the defining trends of human civilization, shaping inclusive societies and better governance, expanding access to healthcare, education and banking services, improving the quality and accessibility of public services, expanding the ways people interact, and enabling the purchase of a wider range of goods at lower prices. Pandemic 19 demonstrated the importance and necessity of digital technologies for the well-being of the population and economic growth.

In the service sector, digital technologies allow people to conduct business transactions from anywhere in the world, hold video conferences, buy food and various household goods online. Digitization can help solve societal problems by facilitating access to basic services such as health care (eHealth) and education (eLearning), financial services, transparency and efficiency of public administration (eGovernment: electronic regulation and registration systems).

Digitization is characterized not only by the use of technology, but also by cultural changes that span all functions, as well as the transformation of various management teams. Minimization of costs (digitization of documents leading to overall optimization of processes), decentralization of production, increased efficiency and productivity, faster and more effective decision-making in real time, greener production, production of sustainable products, reduction of time and costs of product development, increased product quality, quick response to changing market conditions and diversification of production from more and more products to more and more markets [1].

Also, talking about the company's success, it depends on focusing on the rapidly changing needs of customers. To cope with it, the company needs to have a lot of information about each customer: his interests, requests, behavior, etc. This necessity dictates the use of a unique and personalized customer database to track customer interaction history and forecast sales. A huge part of this kind of